

TIIVISTELMÄ SEKALAISEN YHDYSKUNTAJÄTTEEN KULJETUSJÄRJESTELMÄÄN SAAPUNEISTA LAUSUNNOISTA

Akaan kaupunginhallitus

Puoltaa kiinteistön haltijan järjestämää kuljetusta. Kuljetuspalveluja on tarjolla kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin, koska Akaan kaupungin alueella toimii 3 jätteenkuljetusyritystä. Lausunnon mukaan on suuri huoli siitä, että siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen merkitsisi paikallisten jätteenkuljetusyritysten toiminnan supistumista ja loppumista, mikä osaltaan vähentäisi työpaikkoja ja heikentäisi jätehuollon yleistä toimivuutta ja alueellista kehittämistä. Kilpailun väheneminen alalla johtaa hinnan nousuihin, poistaa kuntalaisilta valinnanvapauden ja heikentää asiakaspalvelua. Selvityksen mukaisesti kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus ei aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Akaan kaupunki teettää asukaskyselyn, jolla pyritään varmentamaan jätelain 37 §:n ehtojen täytyminen.

Etelä-Satakunnan ympäristölautakunta (Eura, Säskylä, Huittinen)

Puoltaa kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta. Lautakunnan mukaan nykyinen järjestelmä tukee tervettä kilpailua alueella. Järjestelmä on toiminut hyvin ja kuntalaiset ovat siihen tyytyväisiä. Lautakunnan mukaan jätelain ehdot täytyvät, mutta niiden täyttymistä ei ole perusteltu.

Euran tekninen lautakunta

Puoltaa kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta. Jätelain ehtojen täyttymistä ei ole perusteltu.

Forssan ympäristölupalautakunta, Humppilan tekninen lautakunta, Jokioisten teknisen lautakunnan lupajaosto, Tammelan ympäristölautakunta

Lausunnoissa todetaan virheellisesti, että kuljetusjärjestelmäpäätös koskee vain niitä toimialueen kuntia, joissa ei ole vielä lainvoimaista päätöstä kuljetusjärjestelmästä sekajätteen osalta. Kuljetusjärjestelmästä päätetään kaikkien toimialueen kuntien osalta.

Forssan ympäristölupalautakunnan, Humppilan teknisen lautakunnan, Jokioisten teknisen lautakunnan lupajaoston ja Tammelan ympäristölautakunnan lausuntojen mukaan Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n järjestämää paikkaavaa jätteenkuljetusta voidaan pitää sen pitkän historian takia samanvertaisena kuljetuspalveluna kotitalouksille kuin yksityisten jätteenkuljetusyritysten tarjoamaa jätteenkuljetuspalvelua. Lausunnoissa on vertailtu Rambollin selvityksessä olevia kuntakohtaisia kuljettajamääriä sekä Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n internetsivuilla olevia kuljettajamääriä. Koska tiedoissa on eroavaisuuksia, lausuntojen mukaan ei voida todeta, että jätelain 27 § 1 mom 1 kohdan vaatimus siitä, että jätteenkuljetuspalveluja tulee olla kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin, ei täytyisi.

Lausuntojen mukaan jätteenkuljetusyrityksiltä saatujen tyhjennystietojen ja perusmaksurekisterissä olevien kiinteistöjen kohdentaminen on ollut haastavaa koko nykyjärjestelmän voimassaolon ajan. Ennen kuljetusjärjestelmäpäätöstä tulisi aidosti selvittää liittyjien määrä. Ympäristönsuojeluviranomaisille ei ole juurikaan viime vuosina tullut tietoon liittymättömiä kiinteistöjä. Lausuntojen antajilla ei ole toiminnassaan

tullut konkreettisesti ilmi jätteenkuljetuksen toimimattomuus ja jätehuollon kehittämisen ongelmallisuus, eikä selvityksessä esitetty kiinteistöjen vähäinen jätteenkuljetussopimusten määrä ole käytettävissä olevien tietojen perusteella aiheuttanut havaittavasti vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Lisäksi lausunnoissa todetaan, että jätelain valvontaviranomaisille ei ole toimitettu tehtävänsä hoitamiseksi tarvittavia tietoja jätehuoltoon liittymättömistä kiinteistöistä.

Jokioisten teknisen lautakunnan lausunnon mukaan Jokioisissa täyttyvät jätelain mukaiset ehdot, joten kuljetusjärjestelmäksi voidaan valita joko kunnan järjestämä jätteenkuljetus tai kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

Huittisten tekninen valiokunta

Puoltaa kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta, koska Rambollin selvityksen mukaisesti Huittisissa täyttyvät jätelaissa asetetut ehdot kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle.

Hämeen ELY-keskus

Puoltaa kunnan järjestämää jätteenkuljetusta. Valtakunnallisen jätesuunnitelman tavoitteisiin pääsemiseksi on keskeistä, että jätehuolto kunnassa toteutetaan suunnitelmallisesti ja tehokkaasti jätelain tavoitteet ja velvoitteet huomioiden. Kunnan järjestämään jätehuoltoon siirtymistä puoltaa mm. se, että tällöin jätehuollon yleistä toimivuutta sekä suunnitelmallista toteuttamista ja kehittämistä voidaan toteuttaa yhtenäisemmin. Varmistamalla jätteiden hallittu käsittely ja toimittaminen asianmukaisiin paikkoihin voidaan ehkäistä kuljetuksesta aiheutuvia ympäristö- ja terveysriskejä. Kunnan järjestämä jätteenkuljetus mahdollistaa myös jätelain mukaisen valvonnan paremmin ja tehokkaammin kuin kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. ELY-keskus kiinnittää huomiota myös siihen, että osassa toimialueen kunnista liittymisaste on suhteellisen alhainen ja että useiden toimialueen kuntien osalta ei ole voitu selvityksessä varmistua jätelain ehtojen täyttymisestä. Näin ollen jätelain 37 §:n mukaiset edellytykset kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle eivät kaikilta osin täyty.

Jokioisten kunnanhallitus

Puoltaa kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta. Lausunnossa todetaan, että jätelain 25 §:n ja 37.1 §:n mukaiset perusteet kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle täyttyvät koko kunnan alueella. Tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Jätteenkuljetus edistää jo tälläkin hetkellä jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle ja ympäristölle. Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen vaikutukset muodostuvat kokonaisuutena arvioiden myönteisiksi, ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten asemaan.

Suomen Kiertovoima

Puoltaa kunnan järjestämää jätteenkuljetusta. Suomi on ollut jäljessä yhdyskuntajätteiden kierrätystavoitteiden saavuttamisessa, koska vastuu jätehuollon järjestämisestä on sirpaloitunut. Suomessa käytössä olevan jätteenkuljetusmallin, eli ns. kaksoisjärjestelmän, on todettu aiheuttavan jätehuollon järjestämisessä tehottomuutta. Kaksoisjärjestelmään kytkeytyvä kuljetusten järjestämisen epäyhtenäisyys aiheuttaa kohtuutonta hallinnollista kuormaa jätehuoltoviranomaisille, kunnille sekä tuomioistuimille. Yhdyskuntajätehuollon kierrätystavoitteisiin pääsemisen välttämätön edellytys on kaksoisjärjestelmästä

luopuminen. Asiantuntijaselvityksissä on todettu, että ainoastaan kunnan järjestämässä kaikkien kiinteiden jätelajien kuljetuksessa kunnan on mahdollista toimeenpanna erilliskeräysvelvoitteet kattavasti, tehokkaasti ja kasvavan logistiikan ympäristövaikutukset minimoiden.

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy

Puoltaa kunnan järjestämää jätteenkuljetusta. Lausunnon mukaan koko toimialueen liittymisasteeksi saatua 78 %:a ei voida pitää riittävänä, kun lähtökohtana on se, että jokaisen kiinteistön tulee liittyä jätteenkuljetukseen. Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa jätteenkuljetuksen hinnat eivät ole kuntalaisten nähtävillä, eikä tietoja saatu selvitystä vartenkaan. Kuntalaisten tasapuolinen kohtelu ei toteudu jätteenkäsittelymaksujen osalta. Logistiikan optimointi ja jätehuollon kehittäminen on haasteellista, koska kaikki jätelajit eivät ole kunnan järjestämässä kuljetuksessa. Jätehuollon järjestäminen on kunnan vastuulla, vaikka kuljetus olisikin järjestetty kiinteistön haltijan järjestämänä. Poikkeustilanteissa kunnan nopea ja tehokas reagointi on vaikeaa niin kauan kuin kaksoisjärjestelmä on käytössä. Lausunnon mukaan asumistoiminnan jätettä virtaa kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa virallisten vastaanottoaikkojen ulkopuolelle yritystoiminnan jätekuormien mukana. Jätevirtojen tulisi olla luotettavasti hallinnassa ja ennustettavissa jätteenkäsittelypalveluja hankittaessa ja jätemaksutaksaa määritettäessä. Lausunnossa ei nähdä kiinteistön haltijan järjestämällä jätteenkuljetuksella myönteisiä vaikutuksia kotitalouksien, yritysten tai viranomaisten asemaan. Lisäksi kiinnitetään huomiota siihen, että jos valitaan kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, paikkaava jätteenkuljetus loppuu ja tosiasiallinen liittymisaste toimialueen kunnissa (pl. Eura, Huittinen, Säskylä) laskee.

Loimaan kaupungin lupajaosto

Lausunnon mukaan jätelain edellytykset Loimaalla pääosin täyttyvät, mutta pelkästään selvityksen perusteella kaikkien jätelain 37 §:n mukaisten edellytysten täyttymistä ei kuitenkaan voida yksiselitteisesti todeta. Esimerkiksi käytettävissä olevien tietojen perusteella ei voida tyhjentävästi todeta, että kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus tukee jätehuollon alueellista kehittämistä. Kiinteistön haltijoiden ja kuljettajien väliset sopimukset, järjestelmän markkinamekanismit ja liiketaloudelliset intressit ohjaavat kuljetuksia kiinteistön haltijan järjestelmässä, ja ei voida osoittaa, että nämä intressit tähtäävät jätehuollon alueelliseen kehittämiseen. Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen vaikutukset eivät ole kokonaisuutena myönteisiä viranomaisten toiminnan kannalta. Kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus siirtää vastuun kuljetuksen järjestämisestä kiinteistön haltijalle, mutta rajaa viranomaisen vaikutusmahdollisuuksia ja vaikeuttaa tiedon keruuta ja hallintaa. Asiasta päätettäessä tulee varmistua siitä, että käytettävissä on asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

Pirkanmaan ELY-keskus

Puoltaa kunnan järjestämää kuljetusta. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus ei täytä jätelain 35 §:n ja 37 §:n mukaisia vaatimuksia koko toimialueella. Tietopuutteet jätteenkuljetuksista ja tyhjennysväleistä lisäävät ja hankaloittavat jätehuoltoviranomaisen työtä sekä vaikeuttavat jätehuoltojärjestelmän alueellista kehittämistä. Kunnan järjestämällä jätteenkuljetuksella on monia myönteisiä vaikutuksia, mm. kaikki alueen asuinkiinteistöt saadaan liitettyä jätteenkeräyksen piiriin, syntypaikkalajitteluun perustuvan järjestelmän suunnitelmallinen mitoittaminen, laajentaminen ja käsittelykapasiteetin varaaminen sekä jätehuollon toimivuuden viranomaisvalvonnan selkeytyminen.

Pyhäjärvisuodun kuljetusyrittäjät ry

Puoltaa kiinteistön haltijan järjestämää kuljetusta. Lausunnon mukaan Euran, Köyliön ja Säkylän alueella on jätteen kuljetuspalveluja tarjolla kattavasti, luotettavasti ja kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Jätteenkuljetus on edistänyt em. kunnissa jätehuollon toimivuutta eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus on kotitalouksien ja yritysten kannalta paras, koska kiinteistön haltijalla on oltava oikeus tilata palvelu, jonka hän parhaaksi näkee. Paikallisen yrityksen valitsemalla kotitalous tukee paikallisia kuljetusyrittäjiä. Kiinteistön haltijan järjestämällä jätteenkuljetuksella ei nähdä olevan vaikutuksia viranomaisten toimintamahdollisuuksiin.

Sastamalan tekninen lautakunta

Puoltaa kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta, koska kuljetusjärjestelmäselvityksessä todetaan jätelain 35 ja 37 §:n vaatimusten täyttyvän Sastamalan kaupungin alueella (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi).

Sastamalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon jaosto

Puoltaa kiinteistön haltijan järjestämää kuljetusta. Perusteluna on, että Sastamalan kaupungissa (pl. Mouhijärvi ja Suodenniemi) jätelain ehdot selvityksen perusteella täyttyvät ja Punkalaitumen kunnan alueella ehdot täyttyvät melko hyvin.

SKAL ympäristöyritykset, SKAL Länsi-Suomi ja L&T Ympäristöpalvelut Oy

Puoltaa kiinteistön haltijan järjestämää kuljetusta, koska kiinteistön haltijan järjestelmälle asetetut vaatimukset täyttyvät toimialueella. Lausunnossa esitetään, että toteutettaisiin asukaskysely järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittymättömille kiinteistöille ja täydentävä kysely jätteenkuljetusyrittäjien toiminta-alueista. Tämän avulla voitaisiin selvittää täyttyvätkö jätelain ehdot niissä kunnissa, joissa ehtojen täyttymisestä ei ole varmuutta. Lausunnon mukaan selvityksessä ei ole tarkasteltu erikseen esimerkiksi kuljetusolosuhteiltaan erilaisia alueita. Koska kaikki jätteenkuljetusyrittäjät eivät ole vastanneet Rambollin kyselyyn, selvityksessä tehdyt tulokset ovat osittain virheellisiä esimerkiksi palvelutarjonnan ja hinnoittelun osalta.

Jätelaissa kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle asetetut syrjimättömyydestä ja kohtuullisuudesta eivät edellytä tasahintaa kuntalaisille, vaan ainoastaan sitä, että hinta on kohtuuden rajoissa eikä ketään aseteta eriarvoiseen asemaan. Jätehuoltoviranomaisen tehtävät pysyvät samana kuljetusjärjestelmästä riippumatta, jätehuoltoviranomaisen tehtävänä on pitää jätteenkuljetusrekisteriä ja seurata jätehuoltoon liittymättömiä kiinteistöjä. Jätelautakunnan tulisikin selvittää liittymättömien kiinteistöjen ase on nykyhetkellä ja mihin toimenpiteisiin viranomaiset ryhtyvät näiden kiinteistöjen osalta. Ensimmäiseksi tulisi selvittää jätteenkuljetusjärjestelmään liittymättömien kiinteistöjen juurisytyt.

Lausunnon mukaan kunnan järjestämään kuljetukseen siirtymisen myötä hyvin useat pk-yritykset ovat joutuneet joko myymään yrityksensä tai siirtymään toiselle alalle. Lisäksi kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa huoltovarmuuden toteutumisesta ei ole varmuutta.

Someron tekninen lautakunta

Puoltaa kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta. Lausunnon mukaan selvityksen perusteella jätelain ehdot kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle täyttyvät. Valinnanvapaus on myönteinen asia kiinteistön haltijan kannalta ja se säilyttää alueella jätehuollon monipuolista palvelutarjontaa. Someron alueella toimii 3 kuljetusyritystä, joista kaksi koko Someron alueella. Lisäksi Somerolla ei ole yhtään aluetta, jolla järjestettäisiin pelkästään paikkaavaa jätteenkuljetusta.

Urjalan tekninen lautakunta

Puoltaa kiinteistön haltijan järjestämää kuljetusta. Jätelain ehtojen täyttymistä ei ole perusteltu.

Valkeakosken ympäristönsuojelu (Akaa ja Urjala)

Puoltaa kunnan järjestämää kuljetusta. Kiinteistöjen järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittymisen seuraaminen on aikaa vievää ja jopa mahdotonta. Ympäristönsuojeluviranomaisen tietoon tulevat vain valitusten kautta räikeimmät jätelain rikkomukset, koska resursseja riittävän tehokkaaseen ennakkovalvontaan ei ole. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa saattaa samalla kadulla liikennöidä useampi kuljetusyritys viikon eri päivinä. Mitä enemmän raskasta liikennettä on sitä enemmän aiheutuu pakokaasuja, melua ja liikenneturvallisuusriskejä. Kunnan järjestämässä kuljetuksessa ajoreitit saadaan optimoitua ja näin kuljetuksen ympäristöhaitat minimoitua. Jätelain 85 §:n mukainen edellytys maksujen tasapuolisuudesta kiinteistöjen haltijoille ei toteudu laskutuksen perustuessa yksityisoikeudellisiin sopimuksiin. Lisäksi maksuvaikeuksissa olevilta kiinteistöiltä voidaan nykyjärjestelmässä lopettaa jätteenkuljetus kokonaan.

Varsinais-Suomen ELY-keskus

Puoltaa kunnan järjestämää kuljetusta, koska tällöin voidaan mm. luotettavammin varmistaa kaikkien kiinteistöjen kuuluminen jätehuoltoon, järjestelmässä kerättyjen jätteiden päätyminen asianmukaisiin kunnan tai pakkausjätteiden osalta tuottajan osoittamiin vastaanottopaikkoihin ja siten varmistaa jätteistä vastuussa olevan mahdollisuudet jätehuollon järjestämiseen. Samalla voidaan minimoida ympäristö- ja terveysriskit, joita voi syntyä jätteiden hallitsemattomasta käsittelystä ja väärin paikkoihin toimittamisesta. Kuljetusten haitalliset ympäristövaikutukset voidaan minimoida logistisesti tehokkaamman kuljetuksen avulla.

Lausunnossa todetaan, että kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa seurannan ja valvonnan järjestäminen on usein osoittautunut hallinnollisesti raskaaksi, eikä jätehuoltoviranomainen aina pysty huolehtimaan lakisääteisistä seurantavelvoitteistaan. Näin ollen jätehuoltoviranomainen ei kykene toimittamaan ajantasaisia ja luotettavia tietoja kuntien valvontaviranomaisille valvontatehtävien hoitamista varten.

Lausunnon mukaan jätelain 37 §:n mukaisten edellytysten jätehuollon järjestämiseksi kiinteistön haltijan järjestämänä ei voida katsoa täyttyvän Forssan kaupungin jätelautakunnan alueella. Esimerkiksi jätteen kuljetuspalveluita ei ole kaikkialla tarjolla kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Päätösten vaikutusten ei voida arvioida olevan kokonaisuutena myönteiset kotitalouksien ja viranomaisten toimintaan. Kunnan järjestämä jätteenkuljetus tukee paremmin jätehuollon alueellista kehittämistä kuin kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

Ympäristöhuolto Askonen Oy

Puoltaa kiinteistön haltijan järjestämää kuljetusta. Lausunnon mukaan selvitys osoittaa, että kaikki jätelain edellytykset kiinteistön haltijan järjestämälle kuljetukselle täyttyvät. Jätelautakunnan tulisi selvittää mikä on liittymättömien kiinteistöjen aste nykyhetkellä ja mihin toimenpiteisiin viranomaiset ryhtyvät näiden kiinteistöjen osalta. Liittymisasteen seurannan pitäisi olla helppoa, koska kuljetusyrietykset toimittavat kuljetustiedot nykyään 4 kertaa vuodessa.

Lausunnon mukaan jätteenkuljetuspalveluja on tarjolla kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Tarkastelualueella ei sijaitse kiinteistöjä, jotka eivät saisi palvelua niin halutessaan. Kohtuullisuuden ja syrjimättömyyden vaatimuksen selvittämiseksi viranomaisen on oltava selvillä alueella tarjottavien jätehuoltopalveluiden hinnoitteluperusteista sekä yleisestä hintatasosta. Jätteenkuljetusyrietyksiltä ei voi edellyttää yhtäläisiä hintoja, mutta hinnoittelulla ei saa asettaa kunnan eri alueita tai asiakkaita perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asemaan.

Jätehuollon yleiseen toimivuuteen kuljetusyrietykset voivat vaikuttaa noudattamalla jätehuoltomääräyksiä ja raportoimalla kuljetustiedot sekä vuosittaiset tiivistelmätiedot jätehuoltoviranomaiselle. Osoituksena kuljetusyrietyksen kiinnostuksesta jätehuollon alueelliseen kehittämiseen voidaan pitää esim. päästöjen vähentämiseen tähtääviä toimia, esim. optimoituja kuljetusreittejä sekä etusijajärjestyksen toteutumista edistäviä toimia, esim. hyötyjakeiden erilliskeräyspalvelujen tarjoamista. Selvityksen perusteella nykyinen jätteenkuljetusjärjestelmä ei ole aiheuttanut ympäristöön tai terveyteen liittyviä ongelmia.

Kiinteistön haltijan järjestämällä jätteenkuljetuksella on vain myönteisiä vaikutuksia kotitalouksien asemaan, sillä kuljetusjärjestelmä mahdollistaa asiakaslähtöisen palvelutarjonnan kilpailukykyisin hinnoin. Vaikutukset yrietyksen toimintaan ovat myös myönteiset, koska pienetkin yrietykset pysyvät elinvoimaisina ja voivat työllistää henkilökuntaa sekä investoida toimintansa kehittämiseen. Viranomaisten toimintaan kuljetusjärjestelmällä ei ole merkittävää vaikutusta, sillä kumpikin kuljetusjärjestelmä vaatii valvontaa ja kuljetusrekisterin ylläpitoa.

Kunnilla on huomattava liikkumavara painottaa edellytysten kokonaisarvioinnissa tärkeänä pitämiään seikkoja. Lausunnossa toivotaan toimialueen kuntien painottavan erityisesti kotitalouksen ja alueen kuntien tyytyväisyyttä nykyiseen hyvin toimivaksi todettuun, kattavaan ja luotettavaan, sekä palveluehdoilta syrjimättömään kuljetusjärjestelmään. Lisäksi toivotaan kuntien painottavan kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen myönteisiä vaikutuksia alueidensa yrietytoimintaan ja elinvoimaisuuteen.